

3. Przypatrz się dobrze przeanalizowanym wcześniej obrazom i wskaż cechy wspólne obu dzieł.

- W obu dziełach scena namalowana jest w pomieszczeniu – charakterystyczna cecha malarstwa renesansowego.
- Na pierwszym planie mamy grupę czterech postaci, a w tle mężczyznę świętego Józefa.
- Na obu obrazach Maria nosi strój nawiązujący do ubioru średniowiecznego – suknia spodnia z wąskimi rękawami, na to szersza, odcinana pod biustem. Kolorystyka ubioru też jest podobna – róż z niebieskim.
- Maria ukazana jest jako młoda zamyślona kobieta, a towarzysząca jej druga postać jako staruszka.
- Jezus bez ubrania znajduje się na poduszce w centrum obrazu.
- Jan Chrzciciel trzyma w rączkach podobny krzyż.
- W tle po lewej stronie w obu obrazach widząc błękitne niebo – fragment pejzażu.

4. Wymień różnice między powyższymi obrazami.

- Na pierwszym planie widzimy u Rafaela świętą Elżbietę a u Hadziewicza świętą Annę.
- Grupa czterech postaci na pierwszym planie w obu obrazach pokazana jest w odwrotnej kolejności (Rafael – świętą Elżbietą, Jan Chrzciciel, Jezus, Maria; u Hadziewicza – Maria, Jezus, Jan Chrzciciel, święta Anna).
- Jezus u Rafaela wyciąga rączki do Marii w dynamicznej pozie, a w obrazie Hadziewicza bezpiecznie siedzi w objęciach matki.
- Na pierwszym obrazie Jezus wychodzi z kołyski, na drugim siedzi na postumencie.
- Więcej postaci u Rafaela – dwaj aniołowie.
- Święty Józef u Rafaela ukazany jest wyraźnie, u Hadziewicza prawie niewidoczny odwrócony plecami, jakby odchodził.
- Światłocień u Rafaela jest ostry a u Hadziewicza delikatny.

Analiza porównawcza dzieł sztuki

BYĆ JAK RAFAEL

– „Święta rodzina” Rafała Hadziewicza

karta pracy dla nauczyciela
w ramach XIV Konkursu Humanistycznego – etap 1

Muzeum Narodowe w Kielcach działa w oparciu o System Zarządzania Jakością ISO 9001:2008

pl. Zamkowy 1, 25-010 Kielce, www.mnki.pl, e-mail: poczta@mnki.pl

1. Analiza dzieła sztuki Rafaela:

	<p>Przedstawienie Świętej Rodziny, tj. wyobrażenie Marii z Dzieciątkiem w towarzystwie świętej Elżbiety lub też świętej Anny oraz Jana Chrzciciela stanowiło jeden z najbardziej popularnych tematów w sztuce religijnej nowożytnej Europy. Odnajdujemy go w twórczości artystów, takich jak np. Andrea Mantegna, Rafaël, Agnolo Bronzino, Carlo Maratta, Guido Reni, Annibale Carracci oraz El Greco. W wielu przypadkach kompozycje odnoszące się do wspomnianego tematu ukazywały również starszego mężczyznę ujętego nieco bokiem, z dystansu i interpretowanego najczęściej jako święty Józef lub – rzadziej – jako Joachim.</p> <p>RAFAEL – właściwie Raffaello Santi lub Raffaello Sanzio (ur. 28 marca lub 6 kwietnia 1483 w Urbino, zm. 6 kwietnia 1520 w Rzymie) – włoski malarz i architekt, najmłodszy z trójki genialnych artystów włoskiego renesansu – obok Michała Anioła i Leonarda da Vinci.</p>
Autor: Rafael Santi	
Tytuł: „Święta Rodzina Franciszka I”	
Rok powstania: 1517-1518	
Technika malarska: olej na płótnie (przeniesiony z deski)	
Wymiary: 207 × 140 cm	
Ze zbiorów: Luwr	
Opis obrazu: <p>Plan 1. Obraz przedstawia Świętą Rodzinę we wnętrzu domu z marmurową posadzką. Na pierwszym planie Dzieciątko Jezus wyciąga rączki do Marii, stojąc na białej poduszce leżącej w drewnianej ozdobnej kołysce. Maria trzyma małego Jezusa nie pozwalając mu upaść. Po lewej święta Elżbieta obejmuje małego Jana Chrzciciela, który trzyma rączki jak do modlitwy. Starsza kobieta ma na głowie płócienny zawój noszony w średniowieczu przez chłopki. Maria nosi strój nawiązujący do ubioru średniowiecznego - suknia spodnia z wąskimi rękawami, na to szersza, odcinana pod biustem. W strojach widać także wpływy antyku. Nawiązuje do niego obszerny płaszcz Marii, oraz sandały na nogach. Głowy Jezusa, Marii, Jana Chrzciciela, świętej Elżbiety i świętego Józefa otacza delikatny nimb.</p> <p>Plan 2. Z lewej za Marią i świętą Elżbietą namalowane są dwa anioły, jeden z nich trzyma w ręku wieniec kwiatów, jakby chcąc założyć go Marii na głowę. Z prawej opierając twarz na lewej dłoni święty Józef patrzy w stronę Marii i Dzieciątka.</p> <p>Plan 3. W tle z lewej strony za aniołami piękny odcień błękitnego nieba o zmierzchu.</p>	
Kompozycja: dynamiczna (główne postacie na pierwszym planie wpisane są w trójkąt), centralna, otwarta, asymetryczna	
Kolorystyka: ciepła, z przewagą brązów, różu, czerwieni, złamane intensywnym błękitem płaszcza Marii i podobnym kolorytem pejzażu w tle	
Światłocień: wyrazisty, ostry, światło pada z przodu, wydobywając postacie z ciemnego tła	

2. Analiza dzieła sztuki Hadziewicza:

<p>Rafał Hadziewicz - malarz, pedagog, współtwórca środowiska artystycznego XIX-wiecznej Warszawy. Urodził się w 1803 roku w Zamchu koło Biłgoraja, zmarł w 1886 roku w Kielcach. Kształcił się na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Warszawskiego, następnie w Dreźnie, Paryżu i we Włoszech. Po powrocie do kraju w 1834 roku, osiedlił się w Krakowie. Z tego okresu pochodzą liczne portrety oraz monumentalne obrazy religijne przeznaczone do Bazyliki Mariackiej i Katedry na Wawelu. W 1839 roku otrzymał nakaz wyjazdu do Moskwy, gdzie objął stanowisko profesora rysunku. W 1844 roku rozpoczął pracę w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych. Poświęcił się wówczas malowaniu portretów i obrazów religijnych, które stanowiły główny nurt w jego twórczości. W 1871 roku odszedł na emeryturę, pozostał jednak aktywny na polu sztuki do końca życia.</p>
Autor: Rafał Hadziewicz
Tytuł: „Święta Rodzina” (Święta Familia; Familia święta)
Rok powstania: ok. 1844
Technika malarska: olej na płótnie
Wymiary: 103 x 131 cm
Ze zbiorów: Muzeum Narodowe w Krakowie
Opis obrazu: <p>Plan 1. Artysta ukazał Marię tulącą do policzka nagie Dzieciątko Jezus, siedzące na aksamitnej zielonej poduszce ułożonej na kamiennym postumencie. Maria patrzy zamyślona na małego Jezusa. W prawej dłoni trzyma banderolę z łacińskim napisem: <i>AGNUS DEI – Baranek Boży</i>. Kciuk dłoni Jezusa tkwi w pyszczku białego baranka, a twarz zwrócona jest w stronę Marii. Natomiast głowę otaczają delikatne promienie. U stóp Dzieciątka klęczy mały Jan Chrzciciel odziany w tunikę i trzymający krzyż. Twarz Jana Chrzciciela z delikatnym uśmiechem zwrócona jest w stronę Jezusa. Z prawej strony wyobrażona została święta Anna ubrana w białą szatę i welon. Święta Anna ukazana jest jako starsza kobieta trzymająca lewą dłoń na ramieniu Jana Chrzciciela.</p> <p>Plan 2. Po prawej na ciemnym tle znajduje się odwrócony starzec o łysej czaszce, prawdopodobnie święty Józef.</p> <p>Plan 3. Z lewej strony sceny egzotyczny krajobraz z motywem akwaticznym (pejzaż akwaticzny - znaczeniowo związany z żywiołem wodnym (jeziora, źródelka, rzeki, morze).</p>
Kompozycja: statyczna, centralna, otwarta, asymetryczna, zbudowana w oparciu o dwie, krzyżujące się przekątne
Kolorystyka: stonowana i ciepła z przewagą brązów, żółci, brudnego różu i bieli, złamany zimnym błękitem welonu Marii korespondującym z kolorytem odległego pejzażu
Światłocień: delikatny, lecz wyrazisty, miękko i gładko modelowane postaci rozjaśnia światło padające od przodu